

“Are you free?”: การถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ในวัจนกรรม การขอร้องของผู้เรียนชาวไทยที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ*

นิชาร์ตม์ รัศมีกุลวิทย์¹

อุมารณ สัมมาน²

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์¹

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์²

Corresponding author's email: nicharath.r@gmail.com

รับบทความ 2 กุมภาพันธ์ 2565 แก้ไขบทความ 17 เมษายน 2565 ตอรับ 12 กรกฎาคม 2565

ออนไลน์ 25 เมษายน 2566

บทคัดย่อ

การถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์มักเกิดจากอิทธิพลของลักษณะทางภาษาแม่และการรับรู้เชิงสังคมของภาษาแม่ส่งผลต่อการใช้ภาษาของผู้เรียน บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์เชิงลบในวัจนกรรมการขอร้องของผู้เรียนชาวไทยที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ โดยใช้แบบสอบถามเขียนเติมบทสนทนาจากกลุ่มตัวอย่างผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทย จำนวน 30 คน ผู้พูดภาษาอังกฤษ จำนวน 24 คน และผู้พูดภาษาไทย จำนวน 30 คน และการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างละ 9 คน ผลการวิจัยพบการถ่ายโอนเชิงลบด้านเนื้อความของถ้อยคำ ได้แก่ การกล่าวเพิ่มระดับหรือปริมาณในถ้อยคำให้เหตุผล การกล่าวเกริ่นนำสูตรสำเร็จในถ้อยคำเกริ่นถามความเป็นไปได้ และการกล่าวแสดงความหมายเชิงเวลาในถ้อยคำเกริ่นถามความเป็นไปได้ การถ่ายโอนเชิงลบเหล่านี้ล้วนสะท้อนลักษณะเฉพาะทางการใช้ภาษาแสดงวัจนกรรมการขอร้องของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยที่เกิดจากความแตกต่างของการใช้ภาษาไทยกับภาษาอังกฤษส่งผลมายังการใช้ภาษาของผู้เรียน และการถ่ายโอนบางลักษณะอาจทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการสื่อสาร เพื่อหลีกเลี่ยงความล้มเหลวในการสื่อสารพร้อมทั้งเสริมสร้างความรู้ทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ บทความวิจัยนี้อาจเป็นประโยชน์กับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้านการเสริมสร้างการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับธรรมเนียมการใช้ของสังคมผู้ให้ภาษาอังกฤษและอาจช่วยสร้างความเข้าใจที่ดียิ่งขึ้นในการสื่อสารระหว่างผู้ให้ภาษาอังกฤษชาวไทยและเจ้าของภาษาอังกฤษต่อไป

คำสำคัญ การถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ วัจนกรรมการขอร้อง ผู้เรียนชาวไทยที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ

* บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์ เรื่อง “การขอร้องในภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทย: การศึกษากลวิธีและการถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์”

“Are you free?”: Pragmatic Transfer in the Speech Act of Requests by Thai EFL Learners

Nicharath Rasameekunwit¹

Umaporn Sungkaman²

The Graduate School, Kasetsart University¹

Faculty of Humanities, Kasetsart University²

Corresponding author's email: nicharath.r@gmail.com

Received 2 February 2022; revised 17 April 2022; accepted 12 July 2022;

Online 25 April 2023

Abstract

Pragmatic transfer is influenced by learners' pragmatic knowledge of language and culture from their L1 when performing L2 speech acts. This study aimed to analyze negative pragmatic transfer in the realization of the speech act of requests by Thai EFL learners. A total of 30 Thai EFL learners, 24 native English speakers, and 30 native Thai speakers were asked to fill out a Written Discourse Completion Test (WDCT), consisting of nine situations realizing the requests. In-depth interviews were also conducted with 9 informants from each group. The results revealed that negative transfer existed in the semantic formula content used in the Thai EFL learners' requests. The data also showed transfer in employing intensifiers in grounder, formulaic expressions when checking on availability, and expressing temporal meaning when checking on availability. All of the negative transfer suggested language-specific production involved in the divergence from norms in L2 speech acts, and that some areas caused communication breakdown. In order to avoid failure and reinforce pragmatic competence, it is crucial for second language teachers to help learners enhance their knowledge or competence of the appropriate use of speech acts in the L2 as well as to help build mutual understanding between Thais speaking English and native speakers of English during communication.

Keywords: pragmatic transfer, the speech act of requests, Thai EFL learners

1. บทนำ

ความแตกต่างของพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมรวมทั้งลักษณะทางภาษาของภาษาแม่มีผลต่อการใช้ภาษาของผู้เรียนและอาจก่อให้เกิดการตีความผิดหรือความเข้าใจผิดในการสื่อสารระหว่างเจ้าของภาษากับผู้เรียน ดังตัวอย่างงานวิจัยของ Shamsabadi and Rasekh (2014) พบว่า ผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวเปอร์เซียมักกล่าวชมคู่สนทนาคล้ายคลึงกับลักษณะการใช้ถ้อยคำชมในภาษาแม่ โดยนิยมใช้ถ้อยคำสื่อความหมายเชิงบวกจำนวนมาก เช่น ในถ้อยคำ “Touch the wood! You look so young! You are 60? Unbelievable!” ผู้เขียนถอดความได้ว่า ‘พระเจ้าอวยพร! คุณดูหนุ่มมาก! อายุ 60 แล้วจริงหรือ ไม่น่าเชื่อ!’ การใช้ถ้อยคำชมลักษณะนี้ชาวเปอร์เซียเชื่อว่าเป็นการแสดงความสุภาพและสื่อถึงความจริงใจของผู้พูดตามความเข้าใจความหมายของคนในสังคม แต่การใช้ถ้อยคำชมกล่าวย่ำซ้ำความดังกล่าของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวเปอร์เซียอาจทำให้เจ้าของภาษาชาวอเมริกันคิดว่าผู้เรียนมีนิสัยแอบแฝงบางประการหรือกำลังกล่าวเสียดสีคู่สนทนาเพราะชาวอเมริกันเมื่อกล่าวชมคู่สนทนามักใช้ถ้อยคำสื่อความหมายเชิงบวกจำนวนไม่มากรวมทั้งสั้นและกระชับ ทั้งนี้ งานวิจัยดังกล่าวยังสะท้อนให้เห็นการใช้ภาษาของผู้เรียนที่ได้รับอิทธิพลจากลักษณะทางภาษาแม่และการตีความผ่านมุมมองทางสังคมวัฒนธรรม ซึ่งค่อนข้างแตกต่างกับเจ้าของภาษาและทำให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในการสื่อสาร

การใช้ภาษาให้เหมาะสมกับบรรทัดฐานการใช้ภาษาเป้าหมายเป็นสิ่งที่ผู้พูดควรต้องตระหนักถึงที่ทรงธรรม อินทจักร (2550, น. 256-257) ได้กล่าวว่า การที่ผู้เรียนขาดความตระหนักถึงการใช้ภาษาให้ถูกต้องตามบรรทัดฐานหรือธรรมเนียมการใช้ของสังคมผู้ใช้ภาษาเป้าหมายอาจมีแนวโน้มทำให้เจ้าของภาษามีทัศนคติเชิงลบต่อผู้พูดรุนแรงมากกว่าทัศนคติเชิงลบอันอาจเกิดจากข้อผิดพลาดในลักษณะทางภาษาด้านอื่นและยังอาจตีความว่าคู่สนทนาเป็นบุคคลไม่มีมารยาททางสังคมและนำไปสู่การสื่อสารที่ไม่มีประสิทธิภาพได้

นอกจากวัจนกรรมการชมแล้ว วัจนกรรมการขอร้องยังเป็นอีกวัจนกรรมที่อาจคุกคามความเป็นส่วนตัวหรือหน้าด้านลบของผู้ฟังและมีโอกาสตีความคลาดเคลื่อนหรือเกิดความเข้าใจผิดในการสื่อสาร ดังที่งานวิจัยเกี่ยวกับการขอร้องข้ามวัฒนธรรม (ปิยะวัลย์ วิรุฬหชัยพงษ์, 2543; Abuarrah et al., 2013; Breuer & Geluykens, 2007; Fukushima, 1996, 2000; Ogiemann, 2009) ชี้ให้เห็นว่า การสื่อเจตนาขอร้องในแต่ละบริบทสังคมมักแตกต่างกันตามธรรมเนียมการใช้ภาษาและมุมมองทางสังคมวัฒนธรรมของสังคมผู้ใช้ภาษา อาทิ ชาวโปแลนด์นิยมกล่าวขอร้องแบบตรงเพื่อแสดงความจริงใจ เช่น

‘Lend me the notes.’ ส่วนชาวอังกฤษนิยมกล่าวขอร้องแบบอ้อมตามขนบปฏิบัติ เพื่อแสดงการเคารพสิทธิคู่สนทนา เช่น “Would it be ok if I borrowed your notes?” (Ogiermann, 2009) หรือชาวไทยมักกล่าวขอร้องแบบตรง เช่น “แปลงานนี้ให้ผมหน่อย” ขณะที่ชาวอเมริกันนิยมกล่าวขอร้องแบบอ้อมตามขนบปฏิบัติ เช่น “Could you please translate this article for me?” (ปิยะวัลย์ วิรุฬหชัยพงษ์, 2543) ความแตกต่างดังกล่าว อาจส่งผลต่อการใช้ภาษาของผู้เรียนในการกล่าวขอร้องและอาจพบว่าผู้เรียนแสดงเจตนา ขอร้องต่างกับเจ้าของภาษาเป้าหมาย

การใช้ภาษาของผู้เรียนย่อมเกี่ยวข้องกับวัจนปฏิบัติศาสตร์อันตรภาษาหรือ การศึกษาพฤติกรรมการใช้ภาษาของผู้เรียนด้านความเข้าใจ (comprehension) และ ด้านการผลิต (production) ภาษาที่สอง (Kasper & Blum-Kulka, 1993, p. 4; Kasper & Rose, 2002, p. 5) อีกทั้ง Kasper and Blum-Kulka (1993, p. 12) ยังชี้ให้เห็นว่า พฤติกรรมการใช้ภาษาของผู้เรียนมักได้รับอิทธิพลจากภาษาแม่ จึงอาจกล่าวได้ว่าการ ใช้ภาษาที่สองของผู้เรียนชาวไทย¹ ในการแสดงการขอร้องอาจได้รับอิทธิพลจาก ลักษณะการใช้ภาษาไทยและส่งผลให้การใช้ภาษาของผู้เรียนชาวไทยแตกต่างกับ เจ้าของภาษา ยกตัวอย่าง ถ้อยคำเกริ่นนำการขอร้องของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทย อาทิ “Are you free?” อาจเกิดจากอิทธิพลของถ้อยคำเกริ่นนำในภาษาไทย อาทิ “แคว้งปะ” ผู้พูดภาษาไทยมักใช้ถ้อยคำลักษณะดังกล่าวเกริ่นนำการขอร้องตามลักษณะ การใช้ชนถ้อยคำขอร้อง (conventionally) ของชุมชนภาษาไทย (speech community) หรือการใช้ภาษาสุภาพในการขอร้องในสังคมผู้ใช้ภาษาไทย ถ้อยคำเกริ่นนำดังกล่าวของผู้เรียน ภาษาอังกฤษชาวไทยอาจทำให้ผู้พูดภาษาอังกฤษเข้าใจความหมายเป็นการถาม ความเป็นไปได้จากคู่สนทนาโดยเกิดจากการตีความถ้อยคำตามรูปภาษา ซึ่งแตกต่างกับ เจตนาของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยที่ใช้ถ้อยคำเพื่อแสดงความสุภาพในการขอร้อง ชี้ให้เห็นว่า ถ้อยคำขอร้องที่เกิดจากอิทธิพลของลักษณะการใช้ชนถ้อยคำขอร้องใน ภาษาไทยอาจทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนในการสื่อเจตนาขอร้องระหว่างผู้เรียน ภาษาอังกฤษชาวไทยกับผู้พูดภาษาอังกฤษได้

นอกจากนี้ งานวิจัยของ Suttipanyo (2007) ที่ศึกษาเกี่ยวกับวัจนปฏิบัติศาสตร์ อันตรภาษาในวัจนกรรมการขอร้องของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยยังชี้ให้เห็นว่า ผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยเลือกใช้กลวิธีการขอร้องแตกต่างกับเจ้าของภาษาอังกฤษ

¹ หมายรวมถึงผู้เรียนชาวไทยที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศอ้างอิงแนวคิดการรับภาษาที่สอง (second language acquisition) ของ Ellis (1997, p. 3)

ชาวอเมริกัน อีกทั้ง งานวิจัยของ Chiravate (2011) และปาจริย์ นิพาสพงศ์ (2554) ยังแสดงให้เห็นว่า การรับรู้การใช้ภาษาสุภาพและความตระหนักในการกล่าวขอร้องของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยเป็นไปตามการรับรู้การใช้รูปภาษาไทยและการใช้ภาษาสุภาพตามค่านิยมทางสังคมไทย ซึ่งแตกต่างกับเจ้าของภาษาเช่นกัน อาทิ การนิยมใช้ประโยคคำสั่งกล่าวขอร้อง “Lend me this book.” (Chiravate, 2011) หรือการใช้รูปภาษาที่เกิดจากการถ่ายโอนประโยคขอร้องแบบสุภาพในภาษาไทย อาทิ “ฉันอยากขอให้คุณช่วย...” เป็นการใช้อุปสรรค “I need your help to...” ซึ่งเจ้าของภาษาอังกฤษคิดเห็นว่า ถ้อยคำขอร้องดังกล่าวไม่เหมาะสม โดยเฉพาะเมื่อผู้พูดนามกล่าวขอร้องผู้ฟังที่มีสถานภาพทางสังคมสูงกว่า (ปาจริย์ นิพาสพงศ์, 2554) งานวิจัยเหล่านี้ได้ชี้ให้เห็นถึงข้อบกพร่องทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยในวัจนกรรมการขอร้อง และยังสะท้อนให้เห็นว่า การใช้ภาษาของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยมักได้รับอิทธิพลจากลักษณะการใช้ภาษาไทยและการรับรู้เชิงสังคมไทยหรือเกิดการถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ (pragmatic transfer) อาจกล่าวได้ว่า การถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นเหตุปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดข้อบกพร่องทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทย และยังเป็นปรากฏการณ์ทางภาษาที่สำคัญที่มักพบในการใช้ภาษาแสดงวัจนกรรมของผู้เรียนอีกด้วย ด้วยเหตุนี้ การถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ในวัจนกรรมการขอร้องของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยจึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจศึกษา

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยพบการศึกษาในวัจนกรรมการปฏิเสธของธนพรรษ สายหรุ่น (2542) และ Wannarak (2008) และวัจนกรรมการตอบข้อร้องเรียนของ Prachanant (2006) โดยผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า การใช้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทยมีลักษณะคล้ายคลึงกับการใช้ภาษาไทย ซึ่งแตกต่างกับภาษาอังกฤษทั้งด้านเนื้อความและประเภทของกลวิธีแสดงวัจนกรรม นอกจากนี้ยังพบการศึกษาในวัจนกรรมการขอโทษของ Bergman and Kasper (1993) และ Pin-Ngern (2015) วัจนกรรมการแก้ความเข้าใจผิดของ Modehiran (2005) การศึกษาเหล่านี้ชี้ให้เห็นในทิศทางเดียวกันว่า การใช้ภาษาแสดงวัจนกรรมของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยได้รับอิทธิพลจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายปัจจัย อาทิ การรับรู้ปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ ปัจจัยทางสังคม สมรรถภาพภาษา (language proficiency) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ภาษา หรือประสบการณ์การใช้ภาษา ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนส่งผลให้พบการถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ในผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยทั้งสิ้น

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ในวัจนกรรม การขอร้องของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทย ซึ่งการศึกษาในขอบเขตนี้อาจช่วยให้เห็น ลักษณะการใช้ภาษาในการขอร้องของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยที่เกิดจากอิทธิพล ของลักษณะการใช้ภาษาไทยและการรับรู้เชิงสังคมไทย โดยเฉพาะการมุ่งศึกษาเกี่ยวกับการถ่ายโอนเชิงลบ (negative transfer) หรือการถ่ายโอนที่เกิดจากความแตกต่างของ การใช้ภาษาของผู้เรียนกับเจ้าของภาษา ซึ่งถือเป็นความเสี่ยงต่อการเกิดข้อผิดพลาดใน การสื่อสารและอาจช่วยให้เห็นข้อบกพร่องทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ของผู้เรียนที่เชื่อมโยงกับ ความผันแปรทางสังคมวัฒนธรรม (cultural variability) (Kasper & Blum-Kulka, 1993, pp. 10-13) งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ เชิงลบในวัจนกรรมการขอร้องของผู้เรียนชาวไทยที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ซึ่งอาจเป็นประโยชน์กับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทย และอาจช่วยสร้างความเข้าใจที่ดียิ่งขึ้นในการสื่อเจตนาขอร้องระหว่างผู้ใช้ภาษาอังกฤษ ชาวไทยกับเจ้าของภาษาอังกฤษต่อไป

2. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยทบทวนแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็น 3 ส่วนตามขอบเขตของงานวิจัย ได้แก่ การถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ แนวคิดชุดถ้อยคำขอร้อง และความสุภาพ

2.1 การถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์

การถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการถ่ายโอนพฤติกรรมการใช้ภาษาจาก ลักษณะการใช้ภาษาแม่และการรับรู้เชิงสังคมของภาษาแม่ไปยังการใช้ภาษาที่สอง ของผู้เรียน ซึ่งถือเป็นความพยายามของผู้เรียนที่กระทำการสื่อสารให้บรรลุสัมฤทธิ์ผล (Beebe et al., 1990; Kasper, 1992; Kasper & Blum-Kulka, 1993, pp. 10-13; Odlin, 1989, p. 27)

ทั้งนี้ Kasper (1992) ได้ชี้ให้เห็นถึงลักษณะการถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ โดยนำแนวคิดภาษาศาสตร์วัจนปฏิบัติและวัจนปฏิบัติศาสตร์สังคมของ Leech (1983) และข้อบกพร่องเชิงภาษาศาสตร์วัจนปฏิบัติและข้อบกพร่องเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์สังคม ของ Thomas (1983) มาอธิบายลักษณะการถ่ายโอนดังกล่าวโดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ การถ่ายโอนเชิงภาษาศาสตร์วัจนปฏิบัติ (pragmalinguistic transfer) และการถ่ายโอนเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์สังคม (sociopragmatic transfer) Kasper (1992) ชี้ให้เห็นว่า การถ่ายโอนเชิงภาษาศาสตร์วัจนปฏิบัติเป็นการถ่ายโอนการใช้รูปภาษา หรือกลวิธีทางภาษาในการสื่อเจตนาและแสดงความสุภาพโดยอาศัยรูปภาษาและใช้ความรู้

ด้านไวยากรณ์ในภาษาแม่ไปใช้ในภาษาที่สอง ส่วนการถ่ายโอนเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์สังคม เป็นการถ่ายโอนเงื่อนไขทางสังคมและบรรทัดฐานทางสังคมของภาษาแม่ที่ส่งผลต่อความคิดและการรับรู้หรือการรับรู้เชิงสังคมของผู้เรียนไปยังการใช้ภาษาที่สอง ซึ่งการใช้ภาษาของผู้เรียนหรือผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษาบางครั้งอาจไม่เหมาะสมกับธรรมเนียมการใช้ของสังคมเจ้าของภาษา

นอกจากลักษณะการถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์แล้ว Kasper and Blum-Kulka (1993, pp. 10-13) และ Odlin (1989, pp. 36-41) ยังกล่าวถึงผล (outcomes) ที่เกิดจากการถ่ายโอนการใช้ภาษาของผู้เรียนในทิศทางคล้ายคลึงกัน โดยจำแนกออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ การถ่ายโอนเชิงบวก (positive transfer) หรือการถ่ายโอนที่เกิดจากความคล้ายคลึงของการใช้ภาษาแม่กับภาษาที่สองส่งผลให้การใช้ภาษาของผู้เรียนเกิดสัมฤทธิ์ผลในการสื่อสารหรือช่วยสนับสนุนการใช้ภาษาที่สองของผู้เรียนให้ง่ายและสะดวกขึ้น เช่น ความคล้ายคลึงด้านโครงสร้างทางไวยากรณ์ ศัพท์ และระบบการเขียน (Odlin, 1989, p. 36) และการถ่ายโอนเชิงลบ (negative transfer) หรือการถ่ายโอนที่เกิดจากความรู้ทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ในภาษาแม่แตกต่างกับความรู้ทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ในภาษาที่สอง เช่น การรับรู้สถานภาพทางสังคมส่งผลให้การกล่าวปฏิเสธของผู้เรียนแตกต่างกับการใช้ของเจ้าของภาษา และการถ่ายโอนเชิงลบถือเป็นความเสี่ยงต่อการเกิดข้อผิดพลาดในการสื่อสาร (Kasper & Blum-Kulka, 1993, pp. 10-11) ด้วยความแตกต่างของพฤติกรรมการใช้ภาษาของผู้เรียนกับเจ้าของภาษาและแนวโน้มของการเกิดข้อผิดพลาดในการสื่อสาร การถ่ายโอนเชิงลบจึงเป็นขอบเขตที่งานวิจัยนี้มุ่งศึกษา

2.2 แนวคิดชุดถ้อยคำขอร้อง

งานวิจัยนี้ใช้แนวคิดชุดถ้อยคำขอร้อง (a request sequence) ของ Blum-Kulka et al. (1989) จำแนกส่วนถ้อยคำแสดงวัจนกรรมการขอร้อง โดย Blum-Kulka et al. (1989, pp. 17, 275-276) จำแนกถ้อยคำขอร้องออกเป็น 3 ส่วน ตามหน้าที่ของการปรากฏใช้ในบริบท ได้แก่ 1) ส่วนเรียก (alerters) 2) ส่วนหลัก (head acts) และ 3) ส่วนสนับสนุน (supportive moves) ส่วนเรียกทำหน้าที่เรียกความสนใจจากผู้ฟังและมักปรากฏหน้าถ้อยคำสื่อเจตนาขอร้อง เช่น คำเรียกขาน “Judith” ส่วนหลักทำหน้าที่แสดงเจตนาขอร้องและเป็นแก่นหลักในการแสดงเจตนา เช่น “Could I borrow your notes?” และส่วนสนับสนุนทำหน้าที่เพิ่มหรือลดน้ำหนักเจตนาขอร้องโดยปรากฏได้ทั้งก่อนหรือหลังถ้อยคำส่วนหลัก เช่น “I missed class yesterday.”

Blum-Kulka et al. (1989, p. 276) กล่าวย้่าว่า การแบ่งส่วนถ้อยคำต้องคำนึงถึงการปรากฏใช้ในบริบท โดยเฉพาะการปรากฏร่วมกับถ้อยคำอื่น เนื่องด้วยถ้อยคำเดียวกัน

อาจทำหน้าที่สื่อเจตนาต่างกันเมื่อปรากฏในบริบทที่ต่างกัน ดังตัวอย่างที่ (1) - (2) จากงานวิจัยของ Blum-Kulka and Olshtain (1984)

- (1) A: Would you mind cleaning up the kitchen? *You left it in a mess last night.*
B: OK, I'll clean it up.
- (2) A: *You left it in a mess last night.*
B: OK, I'll clean it up.

จากตัวอย่างที่ (1) - (2) ถ้อยคำ “*You left it in a mess last night.*” ทำหน้าที่แตกต่างกันตามบริบทการปรากฏใช้ โดยถ้อยคำ “*You left it in a mess last night.*” ในตัวอย่างที่ (1) เป็นถ้อยคำสนับสนุนเจตนาขอร้องโดยกล่าวให้เหตุผลเพื่อขอให้ผู้ฟังทำความสะอาดห้องครัว “*Would you mind cleaning up the kitchen?*” ส่วนถ้อยคำ “*You left it in a mess last night.*” ในตัวอย่างที่ (2) เป็นถ้อยคำหลักแสดงเจตนาโดยกล่าวเป็นนัยเพื่อขอให้ผู้ฟังทำความสะอาดห้องครัว ผู้ฟังต้องตีความเจตนาของผู้พูดที่กล่าวอ้างความสกปรกที่ผู้ฟังทำทิ้งไว้ จึงกล่าวตอบรับการขอร้องนั้น “*OK, I'll clean it up.*” ซึ่งให้เห็นว่า การแบ่งส่วนถ้อยคำตามหน้าที่ของการปรากฏใช้ในบริบทให้ชัดเจนเป็นสิ่งสำคัญเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์กลวิธีแสดงวจนกรรมการขอร้องที่ชัดเจน

2.3 ความสุภาพ

ถ้อยคำขอร้องมักสัมพันธ์กับความสุภาพเพราะการใช้ภาษาสุภาพสื่อเจตนาขอร้องเป็นกลไกสำคัญช่วยให้การสื่อสารเกิดสัมฤทธิ์ผล Lakoff (1973) ซึ่งให้เห็นว่าการกล่าวให้ชัดเจน (be clear) และการกล่าวให้สุภาพ (be polite) เป็นสองหลักการสำคัญที่สะท้อนความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาและช่วยให้การสนทนาราบรื่น และยังชี้ให้เห็นความสุภาพในการสนทนาช่วยหลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในการสื่อสาร จึงอาจกล่าวได้ว่า การลดความขัดแย้งเป็นสิ่งจำเป็นที่ช่วยให้การขอร้องเกิดสัมฤทธิ์ผล

แนวคิดเรื่องหน้ากับความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) เป็นแนวคิดว่าความสุภาพอีกแนวคิดหนึ่งนี้อาจช่วยอธิบายการแสดงความสามารถของบุคคลที่มีพื้นฐานทางสังคมวัฒนธรรมต่างกัน (Chen, 2010; Fukada & Asato, 2004; Pizziconi, 2003) ทั้งนี้ Brown and Levinson (1987, pp. 61-71) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ความสุภาพในการใช้ภาษาเป็นการเลือกใช้ภาษาเพื่อรักษาหน้า (face-saving) หากผู้พูดกระทำการบางอย่างที่อาจทำให้ผู้ฟังเสียหน้า เรียกว่าเป็น การกระทำคุกคามหน้า (face-threatening act หรือ FTA) และเมื่อผู้พูดตระหนักว่าการกระทำนั้นเป็นการกระทำคุกคามหน้าของผู้ฟัง ผู้พูดจะ

พยายามลดความเสี่ยงในการคุกคามหน้าโดยเลือกใช้ถ้อยคำที่ทำให้การคุกคามหน้าลดน้อยลงเพื่อรักษาหน้าของผู้ฟัง

นอกจากนี้ Brown and Levinson (1987, pp. 61-63, 103, 129-130) ยังกล่าวว่า “หน้า” หรือความต้องการพื้นฐานของคนในสังคมมีสองด้าน ได้แก่ หน้าด้านบวก (positive face) เป็นความต้องการที่ต้องการเป็นที่ยอมรับหรือชื่นชมจากบุคคลในสังคม หรือต้องการให้สังคมยอมรับตนเป็นสมาชิกของกลุ่ม และหน้าด้านลบ (negative face) เป็นความต้องการมีอิสระ ไม่ถูกบังคับให้กระทำการใดสิ่งหนึ่งหรือความต้องการเชิงปัจเจกบุคคลที่ไม่ต้องการให้ผู้อื่นก้าวก่ายหรือลิดรอนสิทธิของตนเอง ทั้งนี้ ผู้พูดจึงพยายามรักษาหน้าทั้งสองด้านของผู้ฟังและหวังว่าผู้ฟังจะรักษาหน้าของตนเช่นกัน การกระทำที่รักษาหน้าด้านบวกเรียกว่า ความสุภาพด้านบวก (positive politeness) เป็นการกระทำที่แสดงความเป็นมิตร ความเป็นปึกแผ่นและพวกพ้องเดียวกัน เน้นความต้องการสิ่งเดียวกันของผู้พูดและผู้ฟัง ส่วนการกระทำที่รักษาหน้าด้านลบเรียกว่า ความสุภาพด้านลบ (negative politeness) เป็นการกระทำที่แสดงความนับถือและให้ความสำคัญกับสิทธิเสรีภาพของผู้ฟัง

จากแนวคิดเรื่องหน้ากับความสุภาพ วัจนกรรมการขอร้องมีแนวโน้มเป็นการกระทำคุกคามหน้าด้านลบของผู้ฟัง เนื่องจากพฤติกรรมคำพูดนั้นอาจละเมิดความเป็นอิสระของผู้ฟังหรือบังคับผู้ฟังให้กระทำตามผู้พูดปรารถนา ผู้พูดจึงพยายามลดความเสี่ยงในการคุกคามหน้าด้านลบของผู้ฟังโดยแสดงความสุภาพด้านลบหรือกล่าวถ้อยคำขอร้องแบบอ้อมตามขนบปฏิบัติ เช่น “Can you please pass the salt?” (Brown & Levinson, 1987, pp. 132-135) ทั้งนี้ งานวิจัยเกี่ยวกับการขอร้องข้ามวัฒนธรรมและการขอร้องในวัจนปฏิบัติศาสตร์อันตรภาษาหลายงานวิจัยนำแนวคิดเรื่องหน้ากับความสุภาพมาอธิบายการใช้ภาษาสุภาพในการขอร้องระหว่างบุคคลที่มีพื้นฐานความแตกต่างทางสังคมวัฒนธรรม โดยผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การแสดงวัจนกรรมการขอร้องของเจ้าของภาษาญี่ปุ่น เจ้าของภาษาอารบิกชาวปาเลสไตน์ และผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวอิหร่านมักเกี่ยวข้องกับการใช้ความสุภาพด้านบวก ขณะที่เจ้าของภาษาอังกฤษชาวอเมริกันและชาวอังกฤษมักเกี่ยวข้องกับการใช้ความสุภาพด้านลบ (Abuarrah et al., 2013; Eslamirasekh, 1993; Fukushima, 1996, 2000) ซึ่งชี้ให้เห็นถึงแนวคิดเรื่องหน้ากับความสุภาพสามารถนำมาอธิบายความแตกต่างของลักษณะการแสดงออกสุภาพในการขอร้องของสมาชิกในแต่ละสังคมวัฒนธรรมได้

อย่างไรก็ดี ความแตกต่างของลักษณะความสุภาพข้างต้นอาจอธิบายได้ด้วยเหตุผลเชิงสังคมของสังคมผู้ใช้ภาษานั้น Ide (1989) เสนอว่า ความสุภาพเป็นเรื่องของ

ชนบททางสังคม (discernment) หรือการใช้ภาษาให้เหมาะสมตามที่กำหนดโดยสังคม และชี้ให้เห็นว่า งานวิจัยด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์ไม่ควรละเลยปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษา Hanks et al. (2009) เสนอแนวทางการวิจัยตามแนวคิดวัจนปฏิบัติศาสตร์ปลดปล่อย² (emancipatory pragmatics) โดยนำแนวคิดทางสังคมวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษา มาพรรณนาปรากฏการณ์ทางภาษานั้น ๆ และชี้ให้เห็นว่า แนวทางดังกล่าวสามารถอธิบาย การปฏิสัมพันธ์ของคนในสังคมที่มีระบบวิธีคิดแตกต่างจากสังคมตะวันตกได้ อีกทั้งยัง ทำให้เห็นลักษณะเฉพาะที่สำคัญของแต่ละภาษา งานวิจัยในภาษาไทยจำนวนหนึ่ง นำแนวคิดทางสังคมวัฒนธรรมไทยมาอธิบายการปฏิสัมพันธ์ของคนในสังคม (ชาญวิทย์ เยาวฤทธา, 2555; ณัฐพร พานโพธิ์ทอง และศิริพร รักดีผาสุก, 2561; ทรงธรรม อินทจักร, 2554; Hongladarom, 2009; Intachakra, 2012; Panpothong & Phakdeephassook, 2014) และชี้ให้เห็นว่า เหตุปัจจัยเชิงสังคมไทยมีผลต่อการปฏิสัมพันธ์ของชาวไทย อาทิ แนวคิดทางพุทธศาสนา แนวคิดเรื่องความเกรงใจ บุญคุณ หรือมุมมองตัวตนแบบพึ่งพากัน ซึ่งแนวคิดดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นว่า ลักษณะเฉพาะทางการใช้ภาษาของผู้เรียน ภาษาอังกฤษชาวไทยหรือข้อบกพร่องทางวัจนปฏิบัติศาสตร์บางลักษณะของผู้เรียน ภาษาอังกฤษชาวไทยอาจอธิบายได้ด้วยแนวคิดทางสังคมวัฒนธรรมไทย

3. ข้อมูลและวิธีการวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งข้อมูลและวิธีการวิจัยออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ การเลือกกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) เพื่อควบคุมตัวแปรที่อาจส่งผลกระทบต่อการศึกษา ได้แก่ ระดับการศึกษา อายุ ถิ่นที่อยู่อาศัย ภาษาหลายภาษา และสมรรถภาพภาษา และเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากผู้เรียนชาวไทยที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศความสามารถภาษาอังกฤษสูงโดยวัดจากคะแนนทดสอบภาษาอังกฤษ (TOEIC) 750 คะแนนขึ้นไป จำนวน 30 คน ผู้พูดภาษาอังกฤษชาวอเมริกันที่เป็นผู้รู้ภาษาเดียว (monolingual) อาศัยแถบ Midwest ของประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน

² เรียกชื่อแนวคิด emancipatory pragmatics ตามณัฐพร พานโพธิ์ทอง (2555, p. 128)

24 คน³ และผู้พูดภาษาไทยที่เป็นผู้รู้ภาษาเดียว⁴ อาศัยในกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน โดยผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีอายุระหว่าง 20-23 ปี ทั้งนี้ ข้อมูลส่วนผู้พูดภาษาอังกฤษและผู้พูดภาษาไทย ผู้วิจัยใช้ในการอธิบายลักษณะการใช้ของเจ้าของภาษาเป้าหมายและภาษาแม่ของผู้เรียนในการแสดงวัจนกรรมการขอร้องตามลำดับ

งานวิจัยนี้เลือกศึกษาแบบเจาะจงกับกลุ่มผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทย ความสามารถภาษาอังกฤษสูง เนื่องด้วยผู้เรียนความสามารถภาษาอังกฤษสูงมักแสดงการถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ (Bardovi-Harlig & Dörnyei, 1998; Cook & Liddicoat, 2002) อีกทั้ง งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ในผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยยังชี้ให้เห็นว่า การใช้ภาษาของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทย ความสามารถภาษาอังกฤษสูง ประสบการณ์ภาษาอังกฤษสูงมักเกิดการถ่ายโอนเชิงลบ ขณะที่ผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยความสามารถภาษาอังกฤษต่ำ ประสบการณ์ภาษาอังกฤษต่ำแทบจะไม่พบการถ่ายโอนเนื่องด้วยผู้เรียนมีสมรรถนะภาษา (linguistic competence) ไม่มากพอที่จะเกิดการถ่ายโอนการใช้ภาษา (Modehiran, 2005; Pin-Ngern, 2015; Prachanant, 2006)

จากที่กล่าวมาชี้ให้เห็นว่า การควบคุมปัจจัยความสามารถภาษาอังกฤษของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะหากมุ่งศึกษาเกี่ยวกับการถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ที่ต้องการสะท้อนแนวคิดและพฤติกรรมการใช้ภาษาของผู้เรียนที่อาจส่งผลกระทบต่อ การสื่อสาร ดังนั้น การเลือกศึกษากับกลุ่มผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยความสามารถ ภาษาอังกฤษสูงอาจทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่สอดคล้องกับขอบเขตของการวิจัย

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเขียนเติมบทสนทนา (written discourse completion test) ขึ้น 3 ฉบับ สำหรับเก็บข้อมูลในแต่ละกลุ่มตัวอย่างโดยมีเนื้อหาเหมือนกันทุกประการ โดยฉบับภาษาอังกฤษสำหรับผู้พูดภาษาอังกฤษ ฉบับภาษาไทยสำหรับผู้พูดภาษาไทย และฉบับภาษาอังกฤษพร้อมคำแปลภาษาไทยสำหรับผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทย แบบสอบถามประกอบด้วยสถานการณ์การขอร้อง 9 สถานการณ์ โดยคัดเลือกจาก

³ เนื่องจากภาวะหลายภาษาที่พบในผู้ให้ข้อมูลชาวอเมริกันและสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนาส่งผลให้จำนวนผู้ให้ข้อมูลชาวอเมริกันไม่ครบตามที่กำหนดไว้ 30 คน งานวิจัยนี้จึงดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ และไม่ได้แสดงผลการถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์เชิงปริมาณ

⁴ หมายถึง ผู้พูดภาษาไทยที่มีความรู้ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารเพียงภาษาเดียวคือ ภาษาไทย แต่อาจมีความรู้ภาษาอื่นอีกในเชิงรับสาร

การสำรวจจากงานวิจัยด้านการขอร้องข้ามวัฒนธรรม (Breuer & Geluykens, 2007; Fukushima, 2000) และการขอร้องในวัจนปฏิบัติศาสตร์อันตรภาษา (Kim, 2007) ประกอบกับผลการสำรวจความคิดเห็นต่อความเป็นไปได้ในการเกิดขึ้นของสถานการณ์การขอร้องจากโครงการวิจัยนาร่อง

แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การให้ความคิดเห็นต่อน้ำหนักการรบกวนการขอร้องหรือน้ำหนักการสร้างภาระความเดือดร้อนแก่ผู้ฟังที่ทำให้ผู้ฟังต้องทุ่มเทเวลาแรงกายแรงใจกระทำการขอร้อง ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับ และการเขียนแสดงเจตนาขอร้อง ผู้วิจัยกำหนดสถานการณ์การขอร้องตามปัจจัยความสนิทสนมและน้ำหนักการรบกวนการขอร้อง⁵ โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ การขอร้องผู้ฟังที่ไม่รู้จักกันมาก่อน การขอร้องผู้ฟังที่รู้จักกันพอสมควร และการขอร้องผู้ฟังที่สนิทสนมกันดี แต่ละระดับประกอบด้วยสถานการณ์การขอร้องจำนวน 3 สถานการณ์ตามระดับน้ำหนักการรบกวนการขอร้อง ได้แก่ รบกวนผู้ฟังมาก รบกวนผู้ฟังปานกลาง และรบกวนผู้ฟังน้อย

3.3 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถแบ่งได้เป็นขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

3.3.1 นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาจำแนกถ้อยคำตามแนวคิดชุดถ้อยคำขอร้องของ Blum-Kulka et al. (1989, pp. 17, 275-276) โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ถ้อยคำส่วนหลัก (head acts) และถ้อยคำส่วนสนับสนุน (supportive moves) ไม่นำถ้อยคำส่วนเรียกร่วมศึกษาด้วยมุ่งวิเคราะห์การถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์จากถ้อยคำที่มักแสดงเนื้อความ (propositional act) ในวัจนกรรมการขอร้อง

ทั้งนี้ ด้วยถ้อยคำส่วนหลักถือเป็นแก่นหลักในการแสดงเจตนาขอร้อง (Blum-Kulka et al., 1989) ถ้อยคำส่วนนี้จึงต้องมีเนื้อความที่สมบูรณ์ในการแสดงเจตนาขอร้อง โดยสามารถแบ่งเป็นระดับมุขประโยค (main clause) ถึงระดับประโยค (sentence) สำหรับถ้อยคำส่วนสนับสนุนหรือถ้อยคำเสริมที่ทำหน้าที่เพิ่มหรือลดน้ำหนักเจตนา ถ้อยคำส่วนนี้สามารถแบ่งเป็นระดับอนุประโยค (clause) ถึงระดับประโยค หากอนุประโยคนั้นให้เนื้อความการเสริมเจตนาที่ต่างกับอนุประโยคที่ปรากฏก่อนหรือหลัง ดังตัวอย่างที่ (3)

⁵ อ้างอิงแนวคิดปัจจัยทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้กลวิธีของการกระทำคุกคามหน้าของ Brown and Levinson (1987, pp. 74-76)

- (3) “Jane, 1) I don’t feel so well. 2) If you are going to the grocery store, 3) could you buy me some bread and milk?”

ตัวอย่างที่ (3) จำแนกถ้อยคำแสดงวัจนกรรมการขอร้องออกเป็น 3 ถ้อยคำ ได้แก่ 1) ถ้อยคำส่วนสนับสนุน ‘ฉันรู้สึกไม่ค่อยสบาย’ 2) ถ้อยคำส่วนสนับสนุน ‘ถ้าเธอกำลังจะออกไปซื้อของ’ และ 3) ถ้อยคำส่วนหลัก ‘เธอช่วยซื้อขนมปังและนมให้ฉันหน่อยได้ไหม’ ในสถานการณ์ขอให้ผู้ฟังซื้ออาหาร กล่าวอีกนัยหนึ่ง ผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยกล่าวถ้อยคำขอร้อง 3 ถ้อยคำต่อครั้งของการแสดงวัจนกรรมการขอร้อง

3.3.2 นำถ้อยคำที่ได้มาจำแนกประเภทของถ้อยคำส่วนหลักและถ้อยคำส่วนสนับสนุน⁶ เช่น 1) “I don’t feel so well.” เป็นถ้อยคำส่วนสนับสนุนประเภทถ้อยคำให้เหตุผล (grounders) 2) “If you are going to the grocery store,...” เป็นถ้อยคำส่วนสนับสนุนประเภทถ้อยคำลดความยุ่งยาก (imposition minimizer) และ 3) “Could you buy me some bread and milk?” เป็นถ้อยคำส่วนหลักประเภทถ้อยคำการถาม (query preparatory) ด้วยงานวิจัยนี้ศึกษาการถ่ายโอนการใช้ภาษาของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยหรือผู้ใช้ภาษาที่มีพื้นฐานทางสังคมวัฒนธรรมตะวันออกซึ่งแตกต่างกับผู้พูดภาษาอังกฤษหรือเจ้าของภาษาเป้าหมายที่มีพื้นฐานทางสังคมวัฒนธรรมตะวันตก ผู้วิจัยจึงศึกษาการจำแนกประเภทของถ้อยคำจากงานวิจัยที่มีมาก่อน ได้แก่ Blum-Kulka et al. (1989, pp. 17-18, 287-289) Trosborg (1995, pp. 192-205, 215-219) และ Weizman (1993) พร้อมทั้งใช้ความรู้ทางวัจนปฏิบัติศาสตร์เรื่องความสุภาพและการสัมภาษณ์เชิงลึกร่วมพิจารณาเพื่อให้สอดคล้องและครอบคลุมประเภทของถ้อยคำขอร้องของแต่ละกลุ่มตัวอย่าง

3.3.3 วิเคราะห์การถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ โดยพิจารณาทั้งการปรากฏของถ้อยคำส่วนหลักและถ้อยคำส่วนสนับสนุน ได้แก่ เนื้อความของถ้อยคำ⁷ (a content of semantic formulas) และการปรากฏร่วมของถ้อยคำ (a co-occurrence) ในชุดถ้อยคำขอร้องมีลักษณะการปรากฏใดบ้างที่ผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยเลือกใช้แสดงวัจนกรรมการขอร้องคล้ายคลึงกับการใช้ในภาษาไทยและแตกต่างกับการใช้ในภาษาอังกฤษ โดยผู้วิจัยใช้ข้อมูลส่วนผู้พูดภาษาอังกฤษและผู้พูดภาษาไทยร่วมอธิบายลักษณะความคล้ายและความแตกต่างที่พบ

⁶ อ้างอิงแนวคิดการจำแนกประเภทจากแนวคิดชุดถ้อยคำขอร้องของ Blum-Kulka et al. (1989, pp. 17-18)

⁷ หมายถึง เนื้อหาของถ้อยคำแต่ละประเภทอ้างอิงแนวคิดการวิเคราะห์จาก Beebe et al. (1990)

4. การถ่ายโอนทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ในวัจนกรรมการขอร้องของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการถ่ายโอนเชิงลบด้านเนื้อความของถ้อยคำ⁸ 3 ลักษณะ ได้แก่ การกล่าวเพิ่มระดับหรือปริมาณในถ้อยคำให้เหตุผล การกล่าวเกริ่นนำสูตรสำเร็จในถ้อยคำเกริ่นถามความเป็นไปได้ และการกล่าวแสดงความหมายเชิงเวลาในถ้อยคำเกริ่นถามความเป็นไปได้

4.1 การกล่าวเพิ่มระดับหรือปริมาณในถ้อยคำให้เหตุผล

การกล่าวเพิ่มระดับน้ำหนักให้กับเหตุความจำเป็นหรือการกล่าวเพิ่มปริมาณให้กับต้นเรื่องที่ก่อให้เกิดความยุ่งยากถือเป็นการกล่าวเพิ่มระดับหรือปริมาณในถ้อยคำให้เหตุผล จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการกล่าวใช้คำบอกระดับหรือปริมาณ เช่น “very” “lots of” “really” หรือ “too” เพื่อเพิ่มระดับหรือปริมาณให้เนื้อความการให้เหตุผลของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทย ซึ่งมีลักษณะการใช้คล้ายคลึงกับผู้พูดภาษาไทย เช่น “มาก” “จริง ๆ” หรือ “เยอะมาก” โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกล่าวเพิ่มระดับหรือปริมาณอ้างอิงต้นเรื่องที่ก่อให้เกิดความลำบากยุ่งยาก ดังตัวอย่างที่ (4)

(4) “I have **lots of** homework to do.”

จากตัวอย่างที่ (4) เป็นสถานการณ์การขอให้ผู้ฟังเดินทางไปส่งรายงาน ผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยกล่าวใช้คำบอกระดับ “lots of” กล่าวเพิ่มปริมาณให้กับงานที่ได้รับมอบหมาย “homework” ได้แก่ ‘ฉันมีงานเยอะมากที่ต้องทำ’ เพื่อให้เหตุผลเกี่ยวกับปริมาณงานที่ต้องรับผิดชอบสนับสนุนการขอให้ผู้ฟังไปส่งรายงาน เนื้อความดังกล่าวมีลักษณะคล้ายคลึงกับผู้พูดภาษาไทย เช่น “กูมีงานเยอะมาก” หรือ “งานเยอะมากเลย” โดยผู้พูดภาษาไทยใช้คำบอกปริมาณ “เยอะมาก” กล่าวเพิ่มปริมาณให้กับงานที่ได้รับมอบหมาย “งาน” ซึ่งให้เห็นว่า ผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยกล่าวเพิ่มระดับหรือปริมาณในถ้อยคำให้เหตุผลคล้ายคลึงกับผู้พูดภาษาไทยทั้งการเลือกใช้คำบอกระดับหรือปริมาณเชิงมากและหัวเรื่องการอ้างอิง

เมื่อสังเกตลักษณะเนื้อความข้างต้นของผู้พูดภาษาอังกฤษพบการกล่าวให้เหตุผลอ้างอิงงานที่ต้องรับผิดชอบเช่นกัน แต่ไม่พบการเลือกใช้คำกล่าวเพิ่มระดับหรือปริมาณ

⁸ ผู้วิจัยขอเสนอเฉพาะผลการถ่ายโอนด้านเนื้อความของถ้อยคำ ไม่ได้นำเสนอผลการถ่ายโอนด้านการปรากฏรวมของถ้อยคำ เนื่องจากข้อจำกัดในการตีพิมพ์

⁹ คำแปลที่ใช้ในการแสดงตัวอย่างตลอดทั้งบทความ ผู้เขียนเป็นผู้ถอดความ

ให้กับงานแม้แต่เล็กน้อย เช่น “I’m behind on this report.” หรือ “I don’t think I can finish this.” ซึ่งให้เห็นว่า ถ้อยคำให้เหตุผลที่อ้างถึงงานที่ต้องรับผิดชอบ ผู้พูดภาษาอังกฤษเลือกกล่าวอ้างเพียงสภาพการณ์ของการทำงานหรือภาวะความยากลำบากในการทำงานเท่านั้น กล่าวอีกนัยหนึ่ง ผู้พูดภาษาอังกฤษไม่เลือกใช้คำกล่าวเพิ่มระดับหรือปริมาณอ้างอิงต้นเรื่องที่ก่อให้เกิดความยุ่งยากหรืองานที่ต้องรับผิดชอบ

(5) “I think you’re playing music **too loud**.”

จากตัวอย่างที่ (5) เป็นสถานการณ์การขอให้ผู้ฟังเบาเสียงเพลง ผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยเลือกใช้คำบอกระดับหรือปริมาณ “too” กล่าวเพิ่มระดับหรือปริมาณให้กับความดังของเสียงเพลง “loud” ได้แก่ ‘ฉันคิดว่าเธอเปิดเพลงดังเกินไป’ เพื่อให้เหตุผลเกี่ยวกับความดังของเสียงเพลงสนับสนุนการขอให้ผู้ฟังเบาเสียงเพลง ซึ่งคล้ายคลึงกับการใช้ของผู้พูดภาษาไทย อาทิ “เสียงเพลงดังมากเลย” หรือ “เสียงเพลงเธอมันดังมากเลย” ส่วนผู้พูดภาษาอังกฤษเลือกใช้คำบอกระดับหรือปริมาณ เช่น “a bit” หรือ “kind of” กล่าวบอกระดับหรือปริมาณเชิงน้อยให้กับความดังของเสียงเพลง เช่น “Your music is **a bit on the loud side**.” หรือ “The music is **kind of loud**.” ซึ่งชี้ให้เห็นว่า หากผู้พูดภาษาอังกฤษเลือกกล่าวให้เหตุผลอ้างอิงต้นเรื่องที่ก่อให้เกิดความยุ่งยากหรือความดังของเสียงเพลง ผู้พูดภาษาอังกฤษมักเลือกใช้คำบอกระดับหรือปริมาณเชิงน้อยหรือไม่เลือกระบุระดับหรือปริมาณแน่ชัดให้กับหัวเรื่องนั้น

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาหัวเรื่องการอ้างอิงในถ้อยคำให้เหตุผลพบการเพิ่มน้ำหนักให้กับมิติความจำเป็นในกลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มในทิศทางคล้ายคลึงกัน เช่น ในถ้อยคำ “I really need to use this textbook as a reference.” ผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยใช้คำบอกระดับหรือปริมาณ “really” กล่าวเพิ่มน้ำหนักให้กับความจำเป็นใช้หนังสือ “need to use this textbook” เพื่อให้เหตุผลเกี่ยวกับความจำเป็นใช้หนังสือสนับสนุนการขอยืมหนังสือของผู้ฟัง ซึ่งลักษณะเนื้อความดังกล่าวคล้ายคลึงกับการใช้ของผู้พูดภาษาอังกฤษและผู้พูดภาษาไทย เช่น “I **really** need it as a reference.” และ “พอดีหนูมีความจำเป็นต้องใช้หนังสือเล่มนี้จริง ๆ ค่ะ” ตามลำดับ รวมทั้งในการขอยืมรถยนต์ของผู้ฟัง เช่น “I have a **very** important appointment.” “I have a **really** important appointment.” “มีนัดสำคัญมาก” การขอให้ผู้ฟังเบาเสียงเพลง เช่น “I **really** need to read a book.” “...**really** need to study.” “พอดีต้องอ่านหนังสือสอบค่ะ” และการขอให้ผู้ฟังซื้ออาหาร เช่น “I don’t feel **very** well.”

“I’ve been **really** sick...” “เราออกไปไม่ไหวจริงๆ” ชี้ให้เห็นว่า การกล่าวเพิ่มน้ำหนักโดยอ้างอิงเหตุความจำเป็น เป็นลักษณะการให้เหตุผลที่คล้ายคลึงกันของกลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่ม

สรุปได้ว่า ผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยกล่าวเพิ่มระดับหรือปริมาณอ้างอิงต้นเรื่องที่ก่อให้เกิดความยุ่งยากในถ้อยคำให้เหตุผลคล้ายคลึงกับการใช้ในภาษาไทย ซึ่งแตกต่างกับการใช้ในภาษาอังกฤษที่ไม่พบการให้เนื้อความลักษณะดังกล่าวแม้แต่น้อย กล่าวอีกนัยหนึ่งพบการถ่ายโอนการกล่าวเพิ่มระดับหรือปริมาณอ้างอิงต้นเรื่องที่ก่อให้เกิดความยุ่งยากในถ้อยคำให้เหตุผลของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทย

ทั้งนี้ การถ่ายโอนการกล่าวเพิ่มระดับหรือปริมาณในถ้อยคำให้เหตุผลอาจไม่นำไปสู่ข้อผิดพลาดในการสื่อสารระหว่างผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยกับผู้พูดภาษาอังกฤษด้วยแนวคิดชุดถ้อยคำขอร้อง (a request sequence) แม้มุมหน้าที่ของถ้อยคำสนับสนุนเจตนาอธิบายได้ว่า ถ้อยคำให้เหตุผลเป็นถ้อยคำส่วนเสริมที่ผู้พูดพยายามกล่าวลดน้ำหนักเจตนา (mitigating supportive move) จึงอาจกล่าวได้ว่า การกล่าวเพิ่มน้ำหนักหรือปริมาณในถ้อยคำลดน้ำหนักเจตนาอาจแสดงถึงความพยายามชี้แจงเหตุผลเพื่อลดน้ำหนักความรุนแรงในการขอร้อง ทั้งนี้ การกล่าวเพิ่มระดับหรือปริมาณอ้างอิงต้นเรื่องที่ก่อให้เกิดความยุ่งยากรวมทั้งการนิยมใช้คำบอกระดับหรือปริมาณเชิงมากแทนการใช้คำบอกระดับหรือปริมาณเชิงน้อยหรือคลุมเครืออาจกำลังสะท้อนลักษณะเฉพาะทางการใช้ภาษา (language-specific) ในการให้เหตุผลของผู้ใช้ภาษาชาวไทยด้วยเช่นกัน

4.2 การกล่าวเกริ่นนำสูตรสำเร็จในถ้อยคำเกริ่นถามความเป็นไปได้

การกล่าวเกริ่นนำสูตรสำเร็จ (formulaic expression) ในถ้อยคำเกริ่นถามความเป็นไปได้เป็นถ้อยคำเกริ่นนำที่ผูกโยงกับสถานการณ์การขอร้อง (situation-bound utterances) เพื่อกล่าวเกริ่นความเข้าการขอร้องและสื่อความหมายไม่ตรงตามรูปภาษา ต้องอาศัยการตีความความหมายซึ่งเป็นนัยตามสัญญา (conventional implicature)¹⁰ อาทิ “Are you free?” หรือ “Are you available?” กล่าวอีกนัยหนึ่งถ้อยคำเกริ่นนำสูตรสำเร็จเป็นการกล่าวเกริ่นถามความเป็นไปได้ของสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการขอร้องด้วยถ้อยคำสื่อความหมายไม่ตรงตามรูปภาษา ดังตัวอย่างที่ (6)

- (6) “Are you free? Can you drop off the term paper for me at the faculty? ...”

¹⁰ อ้างอิงแนวคิดการวิเคราะห์จาก Gairns and Redman (1986, p. 35) และ Kecskes (2000, 2008)

จากตัวอย่างที่ (6) เป็นสถานการณ์การขอให้ผู้ฟังเดินทางไปส่งรายงาน ผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยกล่าวเกริ่นความการขอร้องโดยถามตรวจสอบความเป็นไปได้ของสถานการณ์ ‘เธอว่างไหม’ เพื่อขอให้ผู้ฟังไปส่งรายงาน ‘เธอช่วยไปส่งรายงานที่คณะให้ฉันหน่อยได้ไหม’ สังเกตได้ว่า เนื้อความของถ้อยคำเกริ่นนำดังกล่าวสื่อถามเกี่ยวกับความสะดวกของผู้ฟังและยังสื่อความหมายไม่สอดคล้องกับบริบท เนื่องด้วยบริบทที่ถ้อยคำปรากฏใช้ ผู้พูดและผู้ฟังรับรู้เหตุการณ์ร่วมกันว่า ผู้ฟังกำลังกระทำบางสิ่งบางอย่างหรือกำลังใช้เวลาไปกับกิจกรรมส่วนตัว แต่ผู้พูดยังคงเลือกกล่าวถามตรวจสอบความเป็นไปได้เกี่ยวกับความสะดวกหรือเวลาว่างของผู้ฟังเพื่อเกริ่นความขอให้ผู้ฟังไปส่งรายงาน

ด้วยเนื้อความตามรูปภาพไม่สอดคล้องกับบริบทที่ถ้อยคำปรากฏใช้ ผู้ฟังต้องตีความความหมายที่เพิ่มเติมตามชนบทการใช้ถ้อยคำขอร้องของชุมชนภาษาไทย¹¹ (speech community) ซึ่งให้เห็นว่า ถ้อยคำในตัวอย่างข้างต้น ผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยอาจกำลังกล่าวถ้อยคำเกริ่นนำสูตรสำเร็จตามลักษณะการใช้ในภาษาไทย กล่าวคือ ผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยไม่ได้สื่อถามความสะดวกของผู้ฟังตามรูปภาพที่ปรากฏใช้ ด้วยทราบอยู่แล้วว่าผู้ฟังกำลังกระทำบางสิ่งบางอย่าง แต่การเลือกใช้ถ้อยคำดังกล่าวผู้พูดกำลังแสดงความคำนึงถึงความเดือดร้อนที่อาจเกิดกับผู้ฟังจากการกระทำตามการขอร้อง เนื่องด้วยการขอให้ผู้ฟังเดินทางไปส่งรายงานในขณะที่ผู้ฟังกำลังใช้เวลาไปกับกิจกรรมส่วนตัวเป็นการสร้างความเดือดร้อนยุ่งยากแก่ผู้ฟังทั้งทางกายและทางใจค่อนข้างมาก หมายรวมถึงภาระด้านการเดินทางและการเสียสละเวลา ซึ่งสอดคล้องกับการให้ความคิดเห็นต่อน้ำหนักการรบกวนการขอร้องของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยที่เชื่อว่าการขอร้องในสถานการณ์นี้รบกวนผู้ฟังค่อนข้างมาก อีกทั้ง จากการสัมภาษณ์ผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยพบว่า สถานการณ์นี้ทำให้ผู้พูดรู้สึกลำบากใจมากในการกล่าวขอร้องผู้ฟัง ซึ่งให้เห็นว่า การใช้ถ้อยคำเกริ่นนำสูตรสำเร็จของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยเกี่ยวข้องกับการแสดงความคำนึงของผู้พูดต่อการสร้างภาระความเดือดร้อนแก่ผู้ฟัง ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะการใช้ถ้อยคำเกริ่นนำสูตรสำเร็จในภาษาไทยหรือการใช้ภาษาสุภาพในการเกริ่นนำการขอร้องตามธรรมเนียมการใช้ของสังคมผู้ใช้ภาษาไทย

ส่วนผู้พูดภาษาไทยพบการปรากฏของถ้อยคำเกริ่นนำสูตรสำเร็จในลักษณะคล้ายคลึงกัน อาทิ “แกว่างปะ ฝากเอารายงานไปส่งให้หน่อย ...” หรือ “มีงว่างปะ ไปส่งงานให้กูที ...” เพื่อเกริ่นความขอให้ผู้ฟังเดินทางไปส่งรายงานเช่นกัน ซึ่งให้เห็นว่า ถ้อยคำเกริ่นถามความเป็นไปได้ของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยในตัวอย่างข้างต้น

¹¹ ความหมายซึ่งเป็นนัยตามสัญญา (conventional implicature) อ้างอิงแนวคิดการวิเคราะห์จาก Kecskes (2000)

อาจเป็นการถ่ายโอนความหมายตามรูปภาษาของถ้อยคำเกริ่นนำสูตรสำเร็จในภาษาไทย โดยเกิดจากการแปลตรงตามรูปคำ (calques) จากภาษาไทย อาทิ “แกว่งปะ” มายัง การใช้ภาษาของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทย อาทิ “Are you free?” หรือเกิดการถ่ายโอน การกล่าวเกริ่นนำสูตรสำเร็จตามความหมายตามรูปภาษาจากภาษาไทย

ถ้อยคำเกริ่นนำลักษณะข้างต้นไม่พบการปรากฏในผู้พูดภาษาอังกฤษแม้แต่ในวัยน้อย ในสถานการณ์เดียวกันนี้ ผู้พูดภาษาอังกฤษเลือกใช้การเกริ่นถามขอความช่วยเหลือ (precommitment) อาทิ “Could you do me a big favor?” การกล่าวร่วมรู้สึก (empathy) อาทิ “I know you are relaxing after all year exam but...” การขอโทษ (apology) อาทิ “I am so sorry to interrupt your movie.” และการลดความยุ่งยาก (imposition minimizer) อาทิ “When your movie is over,...

(7) “Do you have to use your car right now? If don’t can I use it?”

จากตัวอย่างที่ (7) เป็นสถานการณ์การขอยืมรถยนต์ของผู้ฟังพบการถ่ายโอน การกล่าวเกริ่นนำสูตรสำเร็จในถ้อยคำเกริ่นถามความเป็นไปได้ของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยเช่นกัน โดยผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยกล่าวเกริ่นถามโดยถามตรวจสอบ ความเป็นไปได้ของสถานการณ์ ‘เธอจำเป็นต้องใช้รถของเธอในตอนนี้หรือเปล่า’ เพื่อขอยืม รถยนต์ของผู้ฟัง ‘ฉันขอยืมมันได้ไหม’ สังเกตได้ว่า เนื้อความของถ้อยคำเกริ่นนำยังคง ถามเกี่ยวกับความสะดวกของผู้ฟังโดยกล่าวเชื่อมโยงกับสิทธิความเป็นเจ้าของของผู้ฟัง กล่าวอีกนัยหนึ่ง ผู้พูดกล่าวถามความจำเป็นใช้รถยนต์กับผู้ฟังหรือผู้เป็นเจ้าของ แม้ผู้พูด และผู้ฟังรับรู้ร่วมกันถึงสิทธิในความเป็นเจ้าของสิ่งนั้นของผู้ฟัง

ด้วยเนื้อความตามรูปภาษาไม่สอดคล้องกับความเข้าใจที่ผู้พูดและผู้ฟังรับรู้ร่วมกัน ชี้ให้เห็นว่า ถ้อยคำเกริ่นถามความเป็นไปได้ข้างต้นอาจเป็นถ้อยคำเกริ่นนำสูตรสำเร็จที่ ต้องตีความความหมายที่เพิ่มเติมตามชนบทการใช้ถ้อยคำขอร้องของชุมชนภาษาไทย กล่าวคือ ผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยไม่ได้ต้องการถามความเป็นไปได้เกี่ยวกับสิทธิ ความเป็นเจ้าของของผู้ฟังตามรูปภาษาที่ปรากฏใช้ ด้วยทราบอยู่แล้วว่าผู้ฟังมีสิทธิใน ความเป็นเจ้าของนั้น แต่การเลือกใช้ถ้อยคำดังกล่าว ผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทย ต้องการแสดงความคำนึงถึงความรู้สึกเดือดร้อนที่อาจเกิดกับผู้ฟัง ด้วยตระหนักว่าการขอยืม สิ่งของที่มีมูลค่าสูงอาจสร้างภาระทางใจแก่ผู้ฟังมาก ซึ่งสอดคล้องกับการให้ความคิดเห็น ต่อหน้าหนักการรบกวนการขอร้องของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยต่อสถานการณ์นี้ อีกทั้ง จากการสัมภาษณ์ผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยพบว่า สถานการณ์การขอร้องนี้ทำให้

ผู้พูดรู้สึกลำบากใจมากที่ต้องกล่าวขออภัยผู้ฟัง ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การใช้ถ้อยคำเกริ่นนำสูตรสำเร็จของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยเกี่ยวข้องกับความคำนึงของผู้พูดต่อการสร้างภาระความเดือดร้อนแก่ผู้ฟังในทิศทางคล้ายคลึงกับตัวอย่างที่ (6) ข้างต้น

ในทิศทางคล้ายคลึงกัน ผู้พูดภาษาไทยเลือกใช้ถ้อยคำเกริ่นนำสูตรสำเร็จหรือกล่าวเกริ่นถามความเป็นไปได้ในสถานการณ์การขอยืมเช่นกัน อาทิ “มีรถมีว่างไหม หรือวันนี้ไปไหนไหม ถ้าไม่ได้ไปไหน เราขอยืมรถหน่อยดี ...” หรือ “วันนี้ใช้รถมียืมหน่อยได้เปล่า ...” ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ถ้อยคำเกริ่นนำของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยในตัวอย่างข้างต้นอาจเป็นการถ่ายโอนความหมายตามรูปภาษาของถ้อยคำเกริ่นนำสูตรสำเร็จในภาษาไทยโดยเกิดจากการแปลความตามรูปภาษา อาทิ “วันนี้ใช้รถมียืม” มายังภาษาของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทย อาทิ “Do you have to use your car right now?” หรือเกิดการถ่ายโอนการกล่าวเกริ่นนำสูตรสำเร็จตามความหมายตามรูปภาษาจากภาษาไทยเช่นกัน

ในส่วนผู้พูดภาษาอังกฤษไม่พบการปรากฏของถ้อยคำเกริ่นนำลักษณะข้างต้น แม้แต่น้อย แต่ผู้พูดภาษาอังกฤษเลือกใช้การเกริ่นบอกเจตนา (preparing the speech act) เช่น “I wouldn't be asking this, if I wasn't in a hurry.” การกล่าวร่วมรู้สึก เช่น “I know this is a big inconvenience but...” การขอโทษ เช่น “I am so sorry to have to ask this but...” และการลดความยุ่งยาก เช่น “Unless you need it though.” เพื่อสนับสนุนการขอยืมรถยนต์ ซึ่งชี้ให้เห็นว่า เมื่อผู้พูดภาษาอังกฤษต้องการขอยืมสิ่งของของผู้ฟังหมายรวมถึงต้องการขอให้ผู้ฟังกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งขณะที่ผู้ฟังกำลังกระทำการบางอย่าง ผู้พูดภาษาอังกฤษมักกล่าวเกริ่นนำโดยเลือกเกริ่นบอกเจตนาหรือเกริ่นถามขอความช่วยเหลือ กล่าวร่วมรู้สึก กล่าวขอโทษ และกล่าวลดความยุ่งยาก กล่าวอีกนัยหนึ่ง ถ้อยคำเกริ่นถามความเป็นไปได้โดยเชื่อมโยงกับสิทธิ์ความเป็นเจ้าของของผู้ฟัง รวมทั้งเกริ่นถามความเป็นไปได้โดยสื่อเนื้อความขัดแย้งกับเหตุการณ์ที่ผู้พูดและผู้ฟังรับรู้ร่วมกัน ไม่เหมาะสมกับธรรมเนียมการใช้ของสังคมผู้พูดภาษาอังกฤษ

จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า ถ้อยคำเกริ่นถามความเป็นไปได้หรือการอ้างถามความสะดวกของผู้ฟังมักเกี่ยวข้องกับถ้อยคำเกริ่นนำสูตรสำเร็จในภาษาไทย และถ้อยคำเกริ่นนำสูตรสำเร็จในภาษาไทยมักเกี่ยวข้องกับการคำนึงถึงความเดือดร้อนที่อาจเกิดกับผู้ฟังจากการกระทำการตามการขอร้อง ส่วนการแสดงความหมายของถ้อยคำสูตรสำเร็จดังกล่าวมักผูกโยงกับสถานการณ์การขอร้องและให้ความหมายไม่ตรงตามรูปภาษาต้องอาศัยการตีความตามมโนทัศน์หรือการรับรู้เชิงสังคมวัฒนธรรมไทย ทั้งนี้ การถ่ายโอนการกล่าวเกริ่นนำสูตรสำเร็จของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยที่พบนี้อาจสะท้อนการใช้

ความสุภาพด้านบวก โดยผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยใช้การแสดงความคำนึงถึง ความเดือดร้อนที่อาจเกิดกับผู้ฟังหรือการเกริ่นนำสูตรสำเร็จเป็นตัวเชื่อมความต้องการของผู้พูดกับความต้องการให้ผู้ฟังยอมรับที่จะกระทำตามการขอร้อง

เมื่อพิจารณาแนวโน้มของผลการสื่อสารที่เกิดจากการถ่ายโอนนี้ การกล่าวเกริ่นนำ สูตรสำเร็จที่เกิดจากการแปลความตามรูปภาษาอาจนำไปสู่ข้อผิดพลาดในการสื่อสาร ระหว่างผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยกับผู้พูดภาษาอังกฤษ ด้วยลักษณะของถ้อยคำ สูตรสำเร็จที่มักให้ความหมายไม่ตรงตามรูปภาษาต้องตีความความหมายซึ่งบ่งเป็นนัย ตามสัญนิยม (Kecskes, 2000) อธิบายได้ว่า ผู้พูดภาษาอังกฤษอาจไม่รับรู้ต่อการใช้ ถ้อยคำสูตรสำเร็จแสดงความสุภาพของชาวไทยเพราะมีโน้ตทัศน์การใช้ภาษาสุภาพและ ขนบถ้อยคำขอร้องแสดงความสุภาพในชุมชนภาษาอังกฤษแตกต่างกับชุมชนภาษาไทย จึงอาจตีความถ้อยคำดังกล่าวตามรูปภาษาและบริบทที่ถ้อยคำปรากฏใช้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับการสื่อความหมายแสดงความสุภาพของถ้อยคำสูตรสำเร็จของผู้ใช้ภาษาชาวไทย อีกทั้ง จากการสัมภาษณ์ผู้พูดภาษาอังกฤษตีความถ้อยคำเกริ่นถามความเป็นไปได้ ลักษณะดังกล่าวของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยเป็นถ้อยคำแสดงเล่ห์เหลี่ยม (tricky) ในการสนทนาเนื่องด้วยสื่อถามความเป็นไปได้ขัดแย้งกับสภาพการณ์ที่ผู้พูดและผู้ฟัง รับรู้ร่วมกัน อีกทั้ง ถ้อยคำเกริ่นถามความเป็นไปได้ที่เชื่อมโยงกับสิทธิ์ความเป็นเจ้าของ ในสถานการณ์การขอยืมยังเป็นถ้อยคำละเมิดสิทธิ์ความเป็นเจ้าของของผู้ฟัง ซึ่งเป็น พฤติกรรมคำพูดที่ไม่เหมาะสม

สำหรับการถ่ายโอนการกล่าวถ้อยคำสูตรสำเร็จ นอกจากผู้เรียนภาษาอังกฤษ ชาวไทยยังพบในผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวญี่ปุ่น (Abe, 2017) และผู้เรียนภาษาอังกฤษ ชาวอิหร่าน (Keshavarz et al., 2006) ที่มักกล่าวถ้อยคำขอโทษสูตรสำเร็จตามลักษณะ การใช้ถ้อยคำขอโทษสูตรสำเร็จในภาษาแม่ของผู้เรียน ซึ่งมีแนวโน้มทำให้เกิดความเข้าใจ คลาดเคลื่อนในการสื่อสารเช่นกัน ตอกย้ำให้เห็นว่า ถ้อยคำสูตรสำเร็จในภาษาแม่ มีอิทธิพลต่อการแสดงวจนกรรมในภาษาที่สองของผู้เรียนไม่น้อย

4.3 การกล่าวแสดงความหมายเชิงเวลาในถ้อยคำเกริ่นถามความเป็นไปได้

การกล่าวแสดงความหมายเชิงเวลา (temporal meaning) ในถ้อยคำเกริ่นถาม ความเป็นไปได้เป็นการกล่าวอ้างถึงสภาพที่มีความสัมพันธ์กับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น ภายหลังการกล่าวถ้อยคำโดยใช้รูปภาษา “be going to” หรือ “will” ในการเกริ่นถาม ความเป็นไปได้ของสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการขอร้อง กล่าวอีกนัยหนึ่ง การกล่าว แสดงความหมายเชิงเวลาดังกล่าวเป็นการใช้รูปภาษา “be going to” กล่าวอ้างถึง

แนวโน้มที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้นค่อนข้างแน่ชัด¹² ในถ้อยคำเกริ่นถามความเป็นไปได้ หรือใช้คำช่วยกริยา “will” กล่าวอ้างถึงแนวโน้มที่เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบการกล่าวแสดงความหมายเชิงเวลาโดยใช้ “will” ในถ้อยคำเกริ่นถามความเป็นไปได้ของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยคล้ายคลึงกับการใช้คำช่วยกริยา “จะ” แสดงความหมายเชิงเวลาของผู้พูดภาษาไทยในการกล่าวอ้างถึงแนวโน้มที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้นค่อนข้างแน่ชัดหลังจากกล่าวถ้อยคำ โดยพบการปรากฏ 1 ครั้ง ในผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทย ซึ่งการใช้รูปภาษา “will” แสดงความหมายเชิงเวลาดังกล่าวไม่พบในผู้พูดภาษาอังกฤษแม้แต่บ่อย ดังตัวอย่างที่ (8)

- (8) “Will you go to mart or 7-eleven? Can you buy some bread and milk for me? ...”

จากตัวอย่างที่ (8) เป็นสถานการณ์การขอให้ผู้ฟังซื้ออาหาร ผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยกล่าวเกริ่นถามการขอร้องโดยถามความเป็นไปได้ของสถานการณ์การออกไปซื้อของผู้ฟัง ‘เธอจะไปร้านขายของหรือ 7-11 ใช่ไหม’ เพื่อขอให้ผู้ฟังซื้ออาหาร ‘เธอช่วยซื้อขนมปังกับนมให้ฉันหน่อยได้ไหม’ แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยเลือกใช้คำช่วยกริยา “will” แสดงความหมายเชิงเวลากล่าวอ้างถึงเหตุการณ์การออกไปซื้ออาหารที่มีแนวโน้มเกิดขึ้นค่อนข้างแน่ชัดตามบริบทที่ถ้อยคำปรากฏใช้ ในทิศทางคล้ายคลึงกัน ผู้พูดภาษาไทยใช้คำช่วยกริยา “จะ” กล่าวอ้างถึงเหตุการณ์การออกไปซื้ออาหารที่มีแนวโน้มเกิดขึ้นค่อนข้างแน่ชัดเช่นกัน เช่น “เธอจะออกไปซื้อของหรือ เราฝากซื้อนมกับขนมปังหน่อยได้ไหม?” หรือ “แคะจะไปข้างนอกใช่ปะ ฝากแคะซื้อขนมปังหน่อย”

เมื่อกล่าวถึงการอ้างถึงสภาพที่มีความสัมพันธ์กับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นภายหลังการกล่าวถ้อยคำในภาษาไทย คำช่วยกริยา “จะ” สามารถให้ความหมายเชิงเวลาได้ทั้งความหมายการณลักษณะคาดหวัง (prospective aspect) และความหมายเวลาอนาคต (futurity) (คเชนทร์ ตัญศิริ, 2556) กล่าวอีกนัยหนึ่ง “จะ” ในภาษาไทยใช้กล่าวอ้างถึงแนวโน้มที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้นค่อนข้างแน่ชัดหลังจากกล่าวถ้อยคำ และยังใช้กล่าวอ้างถึงเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นภายหลังหรือในอนาคตได้ด้วย ซึ่งชี้ให้เห็นว่า อิทธิพลของการใช้รูปภาษา “จะ” และการรับรู้การแสดงความหมายเชิงเวลาของ “จะ” ในแง่มุมความหมายการณลักษณะคาดหวังในภาษาไทยอาจส่งผลต่อการเลือกใช้ “will” แสดงความหมาย

¹² อ้างอิงรูปภาษาแสดงความหมายการณลักษณะคาดหวัง (prospective form) ในภาษาอังกฤษจาก Comrie (1976, pp. 64-65)

การณัลักษณะคาดหวังของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทย โดยเกิดจากการแปลตรงตามรูปคำ จากคำว่า “จะ” มายัง “will” ของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยเมื่อกล่าวอ้างถึงแนวโน้ม ที่การออกไปซื้อของ “กำลังจะ” เกิดขึ้นหลังจากกล่าวกถามความเป็นไปได้ของสถานการณ์ ซึ่ให้เห็นถึงการถ่ายโอนการกล่าวแสดงความหมายเชิงเวลาในถ้อยคำเกริ่นถามความ เป็นไปได้ของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทย

นอกจากนี้ ความถี่ของการปรากฏใช้ “will” ของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทย ซึ่งพบการปรากฏ 1 ครั้ง ดังที่กล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทย ในการศึกษาชั้น ส่วนใหญ่เลือกใช้รูปภาษาแสดงความหมายการณัลักษณะคาดหวัง “be going to” ได้เหมาะสมกับบริบท อาทิ “Are you going to the grocery?” การใช้ภาษา ได้เหมาะสมดังกล่าวดูอาจอธิบายได้ด้วยปัจจัยสมิทธิภาพภาษา ซึ่ซึ่ให้เห็นว่าความสามารถ ภาษาอังกฤษสูงของผู้เรียนอาจช่วยเสริมสร้างสามัตถิยะทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ในการกล่าว แสดงความหมายเชิงเวลาในถ้อยคำเกริ่นถามความเป็นไปได้หรือเกริ่นนำเข้าการขอร้อง ได้เหมาะสมกับบรรทัดฐานการใช้ภาษาอังกฤษของเจ้าของภาษา

ทั้งนี้ การถ่ายโอนการกล่าวแสดงความหมายเชิงเวลาในถ้อยคำเกริ่นถาม ความเป็นไปได้~~อาจ~~ไม่ทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการสื่อสารระหว่างผู้เรียนภาษาอังกฤษ ชาวไทยกับผู้พูดภาษาอังกฤษ เนื่องด้วยการกล่าวอ้างถึงเหตุการณ์ที่มีแนวโน้มเกิดขึ้น ค่อนข้างแน่ชัดโดยใช้รูปภาษาแสดงความหมายเวลาอนาคตอาจมีส่วนที่ทำให้ผู้พูด ภาษาอังกฤษตีความถ้อยคำเกริ่นนำนั้นเชื่อมโยงกับการกล่าวอ้างถึงสภาพที่มีความสัมพันธ์ กับสถานการณ์การขอร้อง เนื่องด้วยการใช้รูปภาษาแสดงความหมายเชิงเวลาดังกล่าว ยังคงให้ความหมายในขอบเขตเชิงเวลา อีกทั้ง การใช้รูปภาษา “will” ที่สามารถแสดง ความหมายความตั้งใจ (intention) อาจเป็นความหมายแสดงสถานะเหตุการณ์อีกลักษณะ ที่มีส่วนทำให้ผู้พูดภาษาอังกฤษตีความถ้อยคำเกริ่นนำดังกล่าวเชื่อมโยงกับการถาม ความตั้งใจของคู่สนทนา กล่าวอีกนัยหนึ่ง อิทธิพลของการใช้รูปภาษา “จะ” แสดง ความหมายความตั้งใจในภาษาไทย (อภิญญา สร้อยธูหระ, 2553, p. 139) อาทิ “แกจะ ไปข้างนอกใช้ปะ ...” อาจส่งผลต่อการเลือกใช้ “will” ของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทย ในถ้อยคำเกริ่นถามความเป็นไปได้ “Will you go to mart or 7-eleven?” เพื่ออ้าง ถามความตั้งใจของผู้ฟังในการออกไปซื้อของ

อย่างไรก็ดี การปรากฏของการถ่ายโอนการกล่าวแสดงความหมายเชิงเวลาข้างต้น ซึ่ให้เห็นว่า ผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยทุกระดับความรู้ความสามารถควรต้องตระหนัก เมื่อกล่าวถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับแนวโน้มของเหตุการณ์ที่อ้างถึง กล่าวอีกนัยหนึ่ง การตระหนักถึงลักษณะความหมายย่อยของการเลือกใช้คำแสดงความหมายเชิงเวลา

อาจเสริมให้เนื้อความของถ้อยคำที่อ้างถึงแนวโน้มการเกิดขึ้นของเหตุการณ์สื่อความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น และยังสะท้อนการใช้ภาษาได้เหมาะสมกับบรรทัดฐานการใช้ภาษาอังกฤษ ดังที่ Schmidt (1993) ได้กล่าวว่า การคำนึงถึงการใช้รูปภาษา (linguistic forms) การสื่อความหมายตามหน้าที่ของถ้อยคำ (functional meanings) และการนำไปใช้ให้เหมาะสมกับบริบท (the relevant contextual features) ถือเป็นใจความสำคัญของความรู้ทางวินบัญญัติศาสตร์ในภาษาที่สองของผู้เรียน

5. สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

จากผลการวิเคราะห์ที่นำเสนอข้างต้นสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

ประการแรก การถ่ายโอนทางวินบัญญัติศาสตร์เชิงลบที่พบในการศึกษานี้ ล้วนสะท้อนลักษณะเฉพาะทางการใช้ภาษา (language-specific) แสดงวินกรรมกรการขอร้องของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยที่เกิดจากอิทธิพลของความรู้ทางวินบัญญัติศาสตร์ในภาษาไทย ซึ่งแตกต่างกับความรู้ทางวินบัญญัติศาสตร์ในภาษาอังกฤษ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Shamsabadi and Rasekh (2014) ที่พบลักษณะเฉพาะทางการใช้ภาษาของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวเปอร์เซียที่เกิดจากอิทธิพลของความรู้ทางวินบัญญัติศาสตร์ในภาษาแม่ ซึ่งแตกต่างกับภาษาที่สอง

ประการที่สอง การถ่ายโอนทางวินบัญญัติศาสตร์เชิงลบบางลักษณะอาจทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการสื่อสารระหว่างผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยกับผู้พูดภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะการถ่ายโอนที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของ**ขนบถ้อยคำขอร้อง** (conventionally) ในภาษาไทย ได้แก่ การกล่าวเกริ่นนำสูตรสำเร็จในถ้อยคำเกริ่นถามความเป็นไปได้ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงการใช้ภาษาแสดงการขอร้องของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยเป็นการใช้ภาษาสุภาพในการขอร้องตามการรับรู้การใช้รูปภาษาไทยและการใช้ภาษาสุภาพตามค่านิยมทางสังคมไทย สอดคล้องกับงานวิจัยของปาจริย์ นิพาสพงศ์ (2554) และ Chiravate (2011) ที่ศึกษาพฤติกรรมการใช้ภาษาของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยด้านความตระหนักและการรับรู้การใช้ภาษาสุภาพในการขอร้อง

ทั้งนี้ การถ่ายโอนการกล่าวเกริ่นนำสูตรสำเร็จที่อาจทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการสื่อสาร อาทิ “Are you free?” อาจอธิบายได้ด้วยแนวคิดวินบัญญัติศาสตร์ปลดปล่อย กล่าวคือ การกล่าวเกริ่นนำสูตรสำเร็จของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยเกิดจากปัจจัยความสนิทสนมคุ้นเคยระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังและทัศนคติความเชื่อว่าการขอร้องนั้นสร้างภาระแก่ผู้ฟังค่อนข้างมาก ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ความสนิทสนมและการขอร้องที่สร้างภาระแก่ผู้ฟังส่งผลให้พบการปรากฏของการกล่าวเกริ่นนำสูตรสำเร็จหรือการเกริ่นถาม

ความเป็นไปได้สื่อเนื้อความขัดแย้งกับบริบทที่ถ้อยคำปรากฏใช้ เหตุปัจจัยเชิงสังคมนี้สามารถอธิบายได้ด้วยความเป็นสังคมแบบอิงกลุ่ม¹³ ที่คนในสังคมไทยมักให้ความสำคัญกับพวกพ้องและคำนึงถึงความรู้สึกของสมาชิกภายในกลุ่มจนนำไปสู่การพบลักษณะเฉพาะทางการใช้ภาษาของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยหรือการกล่าวเกริ่นนำสูตรสำเร็จเพื่อแสดงความคำนึงถึง**ความเดือดร้อน**ที่อาจเกิดกับสมาชิกภายในกลุ่มหรือบุคคลใกล้ชิดสนิทสนมในการกระทำตามการขอร้อง

นอกจากนี้ การถ่ายโอนการกล่าวเกริ่นนำสูตรสำเร็จยังอาจอธิบายได้ด้วยแนวคิดการจัดการความสัมพันธ์ (rapport management) ของ Spencer-Oatey (2002, 2008, pp. 17-19) ที่กล่าวถึงการปฏิสัมพันธ์ที่เกิดจากข้อคำนึงเรื่องสิทธิเชิงความเท่าเทียม (equity right) หรือความเชื่อว่าบุคคลในสังคมควรปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างเท่าเทียมและยุติธรรม โดยเฉพาะในแง่ของความเป็นอิสระกับการถูกบังคับ (autonomy-imposition) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การกล่าวเกริ่นนำสูตรสำเร็จของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทย อาทิ “Are you free?” เกี่ยวข้องกับการคำนึงถึงการบังคับผู้ฟัง โดยเฉพาะในสถานการณ์การขอร้องที่ผู้พูดเชื่อว่าสร้างภาระความเดือดร้อนแก่ผู้ฟังมาก อีกทั้ง ผู้ฟังยังเป็นบุคคลใกล้ชิดหรือสมาชิกในกลุ่มเดียวกัน ผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยจึงเลือกกล่าวเกริ่นนำสูตรสำเร็จเพื่อแสดงความคำนึงถึงสิทธิของผู้ฟังเพราะไม่ต้องการบังคับหรือจำกัดอิสระของผู้ฟังกระทำตามการขอร้อง อีกทั้ง ถ้อยคำลักษณะดังกล่าวยังแสดงถึงความพยายามของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยในการรักษาความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังอีกด้วย อาจกล่าวได้ว่า ความสนิทสนมระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังและการขอร้องที่มีน้ำหนักการรบกวนผู้ฟังมาก มีอิทธิพลต่อการปรากฏของการกล่าวเกริ่นนำสูตรสำเร็จในวัจนกรรมการขอร้องของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยค่อนข้างเด่นชัด

ประการสุดท้าย การถ่ายโอนการแสดงวัจนกรรมการขอร้องของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยอาจเกี่ยวข้องกับการ**ใช้ความสุภาพด้านบวก**หรือการใช้ภาษาสุภาพโดยให้ความสำคัญกับบุคคลใกล้ชิดสนิทสนมเมื่อผู้พูดเชื่อว่าการขอร้องนั้นรบกวนผู้ฟังค่อนข้างมาก เช่น การแสดงความห่วงใยพร้อมทั้งแสดงความต้องการเป็นที่ยอมรับจากผู้ฟังโดยใช้การกล่าวเกริ่นนำสูตรสำเร็จ สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องหน้ากับความสุภาพของ Brown and Levinson (1987) ที่ชี้ให้เห็นถึงการคำนึงถึงหน้าด้านบวกและการใช้ความสุภาพด้านบวกเพื่อแสดงความเป็นสมาชิกในกลุ่มเดียวกัน ความห่วงใยผู้ฟัง และความต้องการให้ผู้ฟังยอมรับ

¹³ อ้างอิงแนวคิดมิติข้ามวัฒนธรรม (Hofstadter’s cross cultural dimension) ของ Hofstede (1991, pp. 92-95)

ทั้งนี้ เพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดข้อผิดพลาดในการสื่อสารพร้อมทั้งเสริมสร้างความรู้ทางวินยปฏิบัติศาสตร์ ผู้วิจัยหวังว่าการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์กับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้านการเสริมสร้างการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับธรรมเนียมการใช้ของสังคมผู้ใช้ภาษาอังกฤษแก่ผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทย รวมทั้งเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการช่วยสร้างความเข้าใจที่ดียิ่งขึ้นในการสื่อสารระหว่างผู้ใช้ภาษาอังกฤษชาวไทยกับเจ้าของภาษาอังกฤษต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- คเชนทร์ ตัญศิริ. (2556). “จะ”: อนาคต ความตั้งใจ และการคาดคะเน. *วารสารพัฒนบริหารศาสตร์*, 53(3), 176-200.
- ชาววิทย์ เยาวฤทธา. (2555). แนวคิดเรื่อง “บุญคุณ” กับวินยกรรม 3 ชนิดในสังคมไทย [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. (2555). เอกสารคำสอนรายวิชา 2201783 การวิเคราะห์ภาษาไทยตามแนววินยปฏิบัติศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง) [เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์]. คณะอักษรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐพร พานโพธิ์ทอง และศิริพร รักดีผาสุก. (2561). การสนทนาแบบเน้นภารกิจในภาษาไทยกับปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง: กรณีศึกษาข้อมูลชุด Mister O ภาษาไทย. *ภาษาและภาษาศาสตร์ [ฉบับพิเศษ]*, 36, 1-30.
- ทรงธรรม อินทจักร. (2550). แนวคิดพื้นฐานด้านวินยปฏิบัติศาสตร์. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ทรงธรรม อินทจักร. (2554). ความสุภาพ ความเกรงใจ และวินยปฏิบัติศาสตร์ปลดพันณาการ. *ภาษาและภาษาศาสตร์*, 29(1), 17-42.
- ธนพรธ สายหุ่่น, ร.อ.หญิง. (2542). กลวิธีการปฏิเสธในภาษาอังกฤษของนักศึกษาไทยที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ: การศึกษาการถ่ายโอนทางวินยปฏิบัติศาสตร์ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปาจริย์ นิพาสพงศ์. (2554). ระดับและรูปแบบความตระหนักเชิงวินยปฏิบัติศาสตร์ของผู้เรียนภาษาอังกฤษชาวไทยและเจ้าของภาษาชาวอเมริกัน. *Veridian E-Journal Silpakorn University*, 4(1), 704-728.
- ปิยะวัลย์ วิรุฬหชัยพงษ์. (2543). โครงสร้างและกลวิธีของการขอร้องในภาษาไทยและภาษาอังกฤษแบบอเมริกัน: การศึกษาวินยปฏิบัติเปรียบเทียบ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อภิญา สร้อยธรรำ. (2553) *พหุหน้าที่ของคำว่า “จะ” ในภาษาไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Abe, H. (2017). *The realization of the apology speech act in English by Japanese speakers: Cross-cultural differences, pragmatic transfer, and pedagogical implications* [Doctoral dissertation]. Doshisha Women’s College of Liberal Arts.
- Abuarrah, S., Lochtmann, K., & Lutjerhams, M. (2013). Cross cultural pragmatics requests’ use of strategy and level of directness in Palestinian Arabic and British English. *An-Najah Univ. J. Res. (Humanities)*, 27(5), 1109-1144.
- Bardovi-Harlig, K., & Dörnyei, Z. (1998). Do language learners recognize pragmatic violations? Pragmatic versus grammatical awareness in instructed L2 learning. *TESOL Quarterly*, 32(2), 233-259.
- Beebe, M. L., Takahashi, T., & Uliss-Weltz, R. (1990). Pragmatic transfer in ESL refusals. In R. Scarcella, E. Andersen, & S. Krashen (Eds.), *Developing communicative competence in a second language* (pp. 55-73). Newbury House.
- Bergman, M., & Kasper, G. (1993). Perception and performance in native and nonnative apology. In G. Kasper & S. Blum-Kulka (Eds.), *Interlanguage pragmatics* (pp. 82-107). Oxford University Press.
- Blum-Kulka, S., House, J., & Kasper, G. (1989). *Cross-cultural pragmatics: Requests and apologies*. Ablex.
- Blum-Kulka, S., & Olshtain, E. (1984). Requests and apologies: A cross-cultural study of speech act realization patterns. *Applied Linguistics*, 5(3), 196-213.
- Breuer, A., & Geluykens, R. (2007). Variation in British and American English requests: A contrastive analysis. In B. Kraft & R. Geluykens (Eds.), *Cross-cultural pragmatics and interlanguage English* (pp. 107-126). Lincom Europa.
- Brown, P., & Levinson, S. (1987). *Politeness: Some universals in language usage*. Cambridge University Press.

- Chen, R. (2010). Pragmatics east and west: Similar or different? In W. Bublitz, A. H. Jucker, & K. P. Schneider (Eds.), *Pragmatics across languages and cultures* (pp. 167-187). Walter de Gruyter.
- Chiravate, B. (2011). Perception of politeness in English requests by Thai EFL learners. *The Southeast Asian Journal of English Language Studies*, 17(2), 59-71.
- Comrie, B. (1976). *Aspect*. Cambridge University Press.
- Cook, M., & Liddicoat, A. J. (2002). The development of comprehension in interlanguage pragmatics: The case of request strategies in English. *Australian Review of Applied Linguistics*, 25(1), 19-39.
- Ellis, R. (1997). *Second language acquisition*. Oxford University Press.
- Eslamirasekh, Z. (1993). A cross-cultural comparison of the requestive speech act realization patterns in Persian and American English. In L. F. Bouton & Y. Kachru (Eds.), *Pragmatics and language learning, monograph series 4* (pp. 85-103). University of Illinois at Urbana-Champaign.
- Fukada, A., & Asato, N. (2004). Universal politeness theory: Application to the use of Japanese honorifics. *Journal of Pragmatics*, 36(11), 1991-2002.
- Fukushima, S. (1996). Request strategies in British English and Japanese. *language sciences*, 18(3-4), 671-688.
- Fukushima, S. (2000). *Requests and culture: Politeness in British English and Japanese*. Peter Lang.
- Gairns, R., & Redman, S. (1986). *Working with words*. Cambridge University Press.
- Hanks, W. F., Ide, S., & Katagiri, Y. (2009). Introduction: Towards an emancipatory pragmatics. *Journal of Pragmatics*, 41(1), 1-9.
- Hofstede, G. (1991). *Cultures and organizations: Software of the mind*. McGraw-Hill.
- Hongladarom, K. (2009). Indexicality in Thai and Tibetan: Implications for a Buddhism grounded approach. *Journal of Pragmatics*, 41, 47-59.

- Ide, S. (1989). Formal forms and discernment: Two neglected aspects of universals of linguistic politeness. *Multilingua*, 8, 223-248.
- Intachakra, S. (2012). Politeness motivated by the 'heart' and 'binary rationality' in Thai culture. *Journal of Pragmatics*, 44, 619-635.
- Kasper, G. (1992). Pragmatic transfer. *Second Language Research*, 8(3), 203-231.
- Kasper, G., & Blum-Kulka, S. (1993). *Interlanguage pragmatics*. Oxford University Press.
- Kasper, G., & Rose, K. R. (2002). *Pragmatic development in a second language*. Blackwell.
- Kecskes, I. (2000). A cognitive-pragmatic approach to situation-bound utterances. *Journal of Pragmatics*, 32(6), 605-625.
- Kecskes, I. (2008). Formulaic language in English lingua franca. In I. Kecskes & L. Horn (Eds.), *Explorations in pragmatics: Linguistic, cognitive and intercultural aspects* (pp. 191-218). De Gruyter Mouton.
- Keshavarz, H., Eslami, Z. R., & Ghahraman, V. (2006). Pragmatic transfer and Iranian EFL refusals: A cross-cultural perspective of Persian and English. In K. Bardovi-Harling, J. C. Félix-Brasdefer, & A. S. Omar (Eds.), *Pragmatics language learning* (Vol. 11, pp. 359-402). University of Hawai'i Press.
- Kim, H. K. (2007). *The role of the learner subjectivity and pragmatic transfer in the performance of requests by Korean ESL learners* [Doctoral dissertation]. Texas A&M University.
- Lakoff, R. (1973). The logic of politeness, or minding your P's & Q's. In C. Corum, T. Cedric Smith-Stark, & A. Weiser (Eds.), *The Ninth Regional Meeting of the Chicago Linguistic Society* (pp. 292-305). Chicago Linguistic Society.
- Leech, G. N. (1983). *Principles of pragmatics*. Longman.
- Modehiran, P. (2005). *Correction making among Thais and Americans: A study of cross-cultural and interlanguage pragmatics* [Doctoral dissertation]. Chulalongkorn University.
- Odlin, T. (1989). *Language transfer*. Cambridge University Press.

- Ogiermann, E. (2009). Politeness and in-directness across cultures: A comparison of English, German, Polish and Russian requests. *Journal of Politeness Research*, 5, 189-216.
- Panpothong, N., & Phakdeephassook, S. (2014). The wide use of *mai-pen-rai* 'It's not substantial' in Thai interactions and its relationship to the Buddhist concept of Tri Laksana. *Journal of Pragmatics*, 69, 99-107.
- Pin-Ngern, A. (2015). *An interlanguage pragmatic study of Thai EFL learners' apology: Linguistic realization and metapragmatic awareness* [Doctoral dissertation]. Chulalongkorn University.
- Pizziconi, B. (2003). Re-examining politeness, face and the Japanese language. *Journal of Pragmatics*, 35(10-11), 1471-1506.
- Prachanant, N. (2006). *Pragmatic transfer in responses to complaints by Thai EFL learners in the hotel business* [Doctoral dissertation]. Suranaree University of Technology.
- Schmidt, R. (1993). Consciousness, learning and interlanguage pragmatics. In G. Kasper & S. Blum-Kulka (Eds.), *Interlanguage pragmatics* (pp. 21-42). Oxford University Press.
- Shamsabadi, R., & Rasekh, A. E. (2014). A cross-cultural investigation of compliments and compliment responses: Comparing Persian speakers, EFL learners and English native. *ELT Voices- International Journal for Teachers of English*, 4(6), 124-137.
- Spencer-Oatey, H. (2002). Managing rapport in talk: Using rapport sensitive incidents to explore the motivational concerns underlying the management of relations. *Journal of Pragmatics*, 34, 529-545.
- Spencer-Oatey, H. (2008). *Culturally speaking: culture, communication and politeness theory* (2nd ed.). Continuum.
- Suttipanyo, J. (2007). *Request strategies by Thai learners of English and American exchange students* [Master's thesis]. Srinakharinwirot University.
- Thomas, J. (1983). Cross-cultural pragmatic failure. *Applied Linguistics*, 4, 91-112.

- Trosborg, A. (1995). *Interlanguage pragmatics: Requests, complaints and apologies*. Mouton de Gruyter.
- Wannarak, A. (2008). Pragmatic transfer in Thai EFL refusals. *RELC Journal*, 39(3), 318-337.
- Weizman, E. (1993). Interlanguage requestive hints. In G. Kasper & S. Blum-Kulka (Eds.), *Interlanguage Pragmatics* (pp. 123-137). Oxford University Press.